

Nr 92.

Av herr **Rydén** i Malmö, *angående understöd åt avlidne värnpliktige Frits Martin Hartells trolovade och dotter.*

Härmed får jag vördsamt anhålla om riksdagens understöd för ett par personer, som på grund av 1914 års inkallelser av äldre värnpliktiga till krigstjänstgöring blivit berövade sin försörjare.

Sakförhållandet är följande, såsom framgår av närslutna bilagor.

F. d. förste konstapeln vid Svea artilleriregemente Frits Martin Hartell, född den 17 september 1889, hade efter erhållet avsked från regementet den 31 oktober 1913 slagit sig ned som arbetare i sin födelsesocken Glostorp i Malmöhus län. Enligt samstämmiga omdömen från trovärdiga personer hade han såväl under tjänsten vid regementet som efteråt i hemorten visat sig mycket skötsam och ordentlig. På hösten 1914 stod han redo att ingå äktenskap med sin trolovade Ebba Olsson å nr 17 Hyllie, Limhamn. Han blev då plötsligt utkallad till krigstjänstgöring, ådrog sig under de ogynnsamma förhållanden, som mångenstädes rådde under neutralitetsvaktens första veckor, lunginflammation och avled å Vendes artilleriregementes garnisonssjukhus i Kristianstad den 26 september 1914. Han efterlämnade vid sin död i medellösa omständigheter sin trolovade, som den 1 mars 1915 födde en dotter till den avlidne, Marta Hildegard Hartell.

Den 1 april 1915 ingick avlidne Hartells fader till riksförsäkringsanstalten med anhållan om understöd enligt kungl. förordningen den 18 juni 1909 åt Ebba Olsson och hennes dotter Marta Hildegard Hartell. Som stöd för framställningen åberopades att Hartell avlidit under krigstjänstgöring, vilket ock styrktes av bifogade intyg.

Riksförsäkringsanstalten tillerkände den avlidnes efterlevande begravningshjälp med 75 kronor men fann sig förhindrad att tillerkänna livränta åt vare sig Ebba Olsson eller dottern. Enligt gällande författning utginge nämligen livränta till änka endast för så vitt äktenskapet slutits

före den tidpunkt, då skada uppkommit, och till minderårigt barn endast under förutsättning att detta fötts före sagda tidpunkt eller födes därefter i ett därförut slutet äktenskap. Detta äktenskap skall vara fullbordat genom vigsel inför kyrklig eller borgerlig myndighet.

Med hänsyn till de särskilda omständigheter, som här föreligga, i det att inkallelsen till krigstjänstgöring kom oförmodat och omintetgjorde de båda kontrahenternas överenskommelse att få sitt äktenskap beseglat med vigsel, och då de efterlevande befinna sig i mycket brydsamma omständigheter, synes staten, i vars tjänst deras försörjare avlidit, böra träda hjälpande till. Antingen kan detta ske genom att riksdagen medgiver att Ebba Olsson och hennes dotter Marta Hildegard Hartell må erhålla understöd till belopp, som bestämmas i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Eller ock kan saken regleras genom ett direkt anslag å riksstaten, vilket i så fall föreslås utgå med ett belopp av 300 kronor årligen till Ebba Olsson, så länge hon förblir ogift, samt 150 kronor årligen till dottern Marta Hildegard Hartell, intill dess hon fyllt 18 år. Därest sistnämnda alternativ väljes, torde understödet böra utgå från och med 1916 års ingång.

På grund av det ovan anförda tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att riksdagen må besluta att tilldela avlidne värnpliktige nr 159 3/10 Frits Martin Hartells trolovade Ebba Olsson samt deras dotter Marta Hildegard Hartell understöd

antingen på det sättet att riksdagen medgiver dem rätt att erhålla understöd till belopp, som bestämmas i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring,

eller ock därigenom att de förklaras berättigade att från den 1 januari 1916 å allmänna indragningsstaten åtnjuta understöd: Ebba Olsson 300 kronor årligen, så länge hon lever ogift, och Marta Hildegard Hartell 150 kronor årligen, intill dess hon uppnått 18 års ålder.

Stockholm den 26 januari 1916.

Värner Rydén.

Bilaga.

1. konstapelns vid 10. batteriet av kungl. Svea artilleriregemente nr 12 Fritz Martin Hartell, vilken är född den 17 september 1889 i Glostorps församling av Malmöhus län och varit i tjänst vid regementet sedan den 1 november 1910, har denna dag på grund av tilländalupen kontraktstid erhållit avsked från regementet med det vitsord, att han under tjänstetiden sig utmärkt väl skickat.

Hartell förordnades till vice konstapel den 29.10.1912, till 2. konstapel den 30.11.1912 och till 1. konstapel den 1.9.1913.

Stockholm den 31 oktober 1913.

Gabriel Torén.
Regementschef.

Nils Hj. Palmstierna.

De olika vitsord, som lämnas avskedat manskap, äro: utmärkt väl, väl och försvarligt.

Avskedspass för 1. konstapelns vid 10. batteriet av kungl. Svea artilleriregemente nr 12 Fritz Martin Hartell.

Lars Persson.

Vidimeras:

Nils Andersson.

Intyg för förre volontären Fritz Martin Hartell. Har uppfört sig mycket väl i sina levnadsförhållanden och göromål.

Vad hans ekonomiska tillgångar beträffar, var han i saknad av tillgångar vid sin död, vilket jag härmed intygar.

Keglinge den 17/1 1916.

A. Theander.
Fjärdingsman.

F. konstapelns vid kungl. Svea artilleriregemente Fritz Martin Hartell har före och efter sin tjänst vid regementet sysslat med jordbruksarbete och haft anställning på olika platser och därvid städse ådagalagt ett mycket gott uppförande samt troget och ordentligt fullgjort sina åligganden, varför han från alla platser erhållit de bästa vitsord. Några inbesparingar hade han dock icke hunnit göra och hade heller icke något att förvänta genom arv eller annorledes, varför han icke efterlämnade någon förmögenhet utan i ekonomiskt avseende var fullständigt obemedlad. Därjämte har han genom sitt tillämnade äktenskap och genom sina förbindelser med sin trolovade, varigenom hon blivit moder, ytterligare ökat de efterlevandes bekymmer.

Keglinge, Lockarp, den 17 januari 1916.

Olof A. Sjögren.
Folkskollärare.

Reg.-läkare I. T. I. Falck angående vap.
värnpl. 159 3/10 Martin Hartells sjukdom
och död.

Till chefen för kungl. Vendes artilleriregemente.

Anbefalld att inkomma med yttrande angående vap. värnpl. 159 3/10 Martin Hartells sjukdom och död, får jag härmed värdsamt meddela, att enligt uppgift av furiren 2/11 Nilsson hade Hartell, som förut förefallit frisk och stark, ett par dagar innan han sjukanmälde sig, känt sig något illamående.

Den 11/9 1914 anmälde Hartell sig på sjukvisitationen och intogs omedelbart på garnisonssjukhuset under diagnos: lunginflammation. Han avled därsammastädes den 26/9 1914. Hartells anhöriga avböjde obduktion, angivande såsom skäl att Hartells moder var sjuk och att antagligen hennes tillstånd skulle förvärras, om det kom till hennes kännedom att obduktion blivit verkställd. Något utöver vad här ovan blivit anfört förefinnes icke antecknat i sjukjournalen.

Kristianstad den 15 maj 1915.

T. Falck.
Regementsläkare.

Vidimeras ex officio:
Holger Erh. Areschoug.

Till chefen för kungl. Vendes artilleriregemente,

Kristianstad.

I en till riks försäkringsanstalten inkommen skrivelse har L. P. Hartell, med förmälan, att hans son värnpliktige nr 159 3/10 Fritz Martin Hartell avlidit till följd av sjukdom, som han ådragit sig under sin militärtjänstgöring, anhållit om ersättnings tillerkännande åt den avidnes trolovade Ebba Olsson och deras minderåriga dotter Marta Hildegard, och har riks försäkringsanstalten därefter från eder fått mottaga begärd ytterligare utredning i ärendet.

I anledning härav har riks försäkringsanstalten äran meddela, att riks försäkringsanstalten med stöd av bestämmelserna i kungl. förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, den 18 juni 1909, tillerkänt den avidnes efterlevande begravningshjälp med 75 kronor.

Däremot har livränta icke kunnat tillerkännas vare sig Ebba Olsson eller dottern Marta Hildegard. Enligt gällande författning utgår nämligen livränta till änka endast för så vitt äktenskapet slutits före den tidpunkt, då skada uppkommit, och till minderårigt barn, endast under förutsättning, att detta fötts före sagda tidpunkt eller födes därefter i ett därförut slutet äktenskap. Detta äktenskap skall vara fullbordat genom vigsel inför kyrklig eller borgerlig myndighet.

I särskild skrivelse har riks försäkringsanstalten härom underrättat L. P. Hartell. Stockholm den 3 juni 1915.

J. May.

G. Bergström.

Vidimeras ex officio:
P. A. Borg.

Att f. volontären, arbetaren Fritz Martin Hartell, född den 17 september 1889, avled under militärtjänstgöring i Kristianstad den 26 september 1914, intygas härmed. Glostorp i pastorsexpeditionen ^{17/1} 1916.

T. Holmberg.
v. pastor.

Frejdebetyg.

1. Att Marta Hildegard Hartell, d. t. Ebba Olsson, Hyllie, och hennes trolovade Fritz Martin Hartell, som dog september 1914,
2. född den 1. 3. år 1915 (femton),
3. (åtnjuter medborgerligt förtroende),
4. lever härst.
5. betygar Limhamnns församling i Malmöhus län
6. den 26. 3. år 1915.

Eug. Lanthén.
Kyrkoherde.

På begäran vilja undertecknade, som mycket väl äro bekanta med såväl Ebba Olssons som hennes föräldrars ekonomiska förhållanden, intyga, att nämnda Ebba Olsson, å nr 17 Hyllie, är medellös, och att möjlighet för henne att själv bestrida sin dotters, Marta Hildegard Hartell, underhåll och uppfostran ej finnes.

Hyllie, Limhamn den 29 mars 1915.

Thure Mymark.
Folkskollärare,
Hyllie, Limhamn.

Lars Forsberg.
Smedsmästare,
nr 17 Hyllie, Limhamn.

Vidimeras ex officio:
Holger Erh. Areschoug.